

MANIFEST CONTRA LA IMPUNITAT - PER LA JUSTÍCIA UNIVERSAL

Madrid, 14 de juliol de 2009

Les organitzacions socials, organitzacions de drets humans, sindicats, grups de solidaritat, ONG de desenvolupament, associacions de professionals i la bona gent del món sencer, que valoren la causa de la pau, la justícia, la lluita contra la impunitat i el respecte irrestricte a la dignitat, drets de les víctimes i els drets humans la defensa dels quals ens uneix més enllà d'ideologies i plantejaments polítics.

Manifestem:

El dia 19 de maig del 2009, el Congrés dels diputats va acordar, amb el suport dels grups majoritaris, modificar l'article 23.4 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, que consagra el principi de jurisdicció universal, desvirtuant totalment el seu contingut i abast. Aquesta transcendental decisió que limita al jutge a conèixer únicament causes que tenen una "connexió nacional" i estableix un criteri d'admissibilitat que ni tan sols permet valorar quan un procés judicial constitueix una efectiva persecució d'un crim. Dit acord es va prendre d'amagat, aprofitant el tràmit d'esmenes al Projecte de Llei de Reforma de la Legislació Processal per a la Implantació de l'Oficina Judicial, el que ha sostret aquesta reforma al necessari debat informat que la qüestió exigeix.

Amb la citada modificació Espanya entraria en la llista dels països més restrictius per a l'exercici de la jurisdicció universal. D'aquesta manera, podrà perseguir-se els presumptes delinqüents si aquests es trobaven presents a Espanya, si les víctimes fossin espanyoles, si concorregués algun vincle de connexió rellevant amb Espanya (encara no expressat en la llei) i sempre que un tribunal internacional o un altre "tribunal competent" no hagi obert una investigació sobre l'assumpte.

Amb aquesta decisió no s'ha tingut en compte:

- Que la jurisdicció universal es basa en la idea que determinats crims són tan perjudicials i atroços per a la comunitat internacional (crims de lesa humanitat, genocidi, crims de guerra, tortura, desaparició forçada, entre d'altres) que els Estats estan autoritzats, i fins i tot obligats, a investigar i jutjar als presumptes perpetradors, amb independència del lloc on s'hagi comès el crim o la nacionalitat de l'autor o de la víctima, o encara quan el delictes o crim no hagi afectat en absolut els interessos de dit Estat.
- Que la jurisdicció universal és un instrument de lluita contra la impunitat, és a dir, un mitjà per a assolir la rendició de comptes i impedir que quedin impunes els responsables de crims de dret internacional. Reflecteix l'obligació dels estats consagrada en els Tractats Internacionals de drets humans de jutjar o lliurar (extraditar) a dits responsables.
- Que lamentablement la majoria de països en els quals es cometen aquests crims, no poden o no volen, investigar i enjudiciar les violacions greus de drets humans constitutives de crims de drets internacionals. Per tant, l'aplicació de la jurisdicció universal és un element fonamental de la justícia per a la Comunitat Internacional.
- Que l'Article 23.4 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, havent habilitat la jurisdicció universal, facilita l'observança per Espanya dels Tractats Internacionals de protecció dels drets humans que, com membre de la comunitat internacional, ha subscrit i s'ha obligat a respectar i fer complir
- Que la Constitució espanyola, en l'Article 96.1 consagra que els tractats internacionals vàlidament celebrats, una vegada publicats oficialment a Espanya, formaran part de l'ordenament intern. En consonància, la doctrina del Tribunal Constitucional, des de 2005 (Cas Guatemala) ve establint que l'abast de la jurisdicció universal és absolut i dóna prioritat sobre l'existència o no d'interessos nacionals, i a més, que la restricció basada en la nacionalitat de les víctimes incorpora un requisit afegit no contemplat en la llei en contradicció amb la naturalesa d'aquests delictes i l'aspiració compartida de la seva persecució universal. Que així mateix, en la sentència de la causa Schilingo

l'Audiència Nacional reconeix respecte d'alguns crims internacionals el caràcter de dret obligatori i oposable a tots (*ius cogens i erga omnes*).

- Que la jurisdicció universal representa l'últim recurs per a les víctimes de crims de dret internacional que busquen obtenir veritat, justícia i reparació, incloses les garanties de no repetició d'aquests fets. Arran dels procediments oberts a Espanya i les resolucions judicials resultants, s'ha vingut donant satisfacció als legítims drets de les víctimes i complint amb l'obligació internacional d'investigar i sancionar els perpetradors de crims de dret internacional. Així mateix s'ha impulsat l'obertura de processos en els països on es van cometre els crims, assolint-se sentències en altres tribunals del món contribuint així a remoure consciències i a esquarterar la impunitat de la qual gaudeixen avui dia la major part dels responsables de dits crims.
- Que la impunitat davant crims atroços no només denigra a qui els cometen, sinó que corroeix les institucions de les societats que els acullen, constituint elements que desestabilitzen les democràcies.

Per tot el que hem dit anteriorment assenyalem:

- Que la defensa dels drets humans és una obligació absoluta dels estats i no pot sotmetre's a interessos nacionals i pressions econòmiques o polítiques sense comprometre la responsabilitat internacional dels Estats.
- Que els grups parlamentaris que han votat a favor de la reforma han abusat del poder i de la confiança que en ells s'ha dipositat al sostreure la seva discussió a l'opinió pública i d'un debat objectiu en els mitjans massius de comunicació.
- Que contra la creença generalitzada i fal·laç que l'aplicació de la jurisdicció universal pot convertir a Espanya en "el gendarme del món" és important destacar que hi ha altres tribunals nacionals (Dinamarca, Holanda, Alemanya) que també exerceixen la jurisdicció universal. Els fonaments jurídics que han emanat de les resolucions judicials espanyoles en aquesta matèria han contribuït de manera determinant a avançar el dret penal internacional.
- Que les situacions inadmissibles, que repugnen a la consciència comuna de la Humanitat, de cap manera poden considerar-se ingerències en la sobirania dels estats, sinó que és la pròpia Comunitat Internacional la que, actuant a través dels tribunals nacionals, exerceix la investigació dels crims i l'enjudiciament dels responsables.

Per tot això:

- Deplorem aquesta decisió, que es fa a esquenes de la ciutadania i del sentir majoritari de la societat.
- Deplorem que en comptes de consolidar un horitzó de justícia efectiva per a les greus violacions dels Drets Humans, els parlamentaris treballin per ampliar les esclotxes de la impunitat i, en conseqüència, repudiem els vots que els grups parlamentaris han donat a aquesta mesura.
- Deplorem aquesta reculada en la justícia universal que debilita la recerca i consolidació de mitjans destinats a posar fi a la impunitat en la comissió de violacions greus dels drets humans.
- Sol·licitem per tant al Senat espanyol que prengui en consideració i assumeixi les opinions dels sota signants, voti en consciència i rebutgi la decisió aprovada pel Congrés dels Diputats.
- Instem al Parlament espanyol a que vetlli per la conformitat de les lleis nacionals amb el dret internacional i a que s'avanci en l'aplicació del principi de jurisdicció universal. Exigim que es detingui aquesta reforma que nega el legítim dret de les víctimes a accedir a mecanismes efectius de processament i reparació per les greus violacions dels drets humans.

Organitzacions que donen suport a aquest Manifest

ACSUR-Las Segovias, Asociación Argentina Pro Derechos Humanos-Madrid, Asociación Libre de Abogados, Asociación de Mujeres Saharauis, Asociación Paz Ahora, Asociación Pro Derechos Humanos de España, Asociación Salvador Allende-España, Amnistía Internacional,

Comisión Española de Ayuda al Refugiado (CEAR), CEAS-Sáhara, Confederación Sindical de CC.OO, Paz con Dignidad, Federación de Asociaciones de Defensa y Promoción de los Derechos Humanos, Federación Internacional de Derechos Humanos, IEPALA, Izquierda Unida, Movimiento por la Paz (MPDL), Plataforma 2015 y más, Plataforma Palestina, Red Solidaria contra la Ocupación de Palestina, Unión General de Trabajadores(UGT), Unión Sindical Obrera, Womens Link Worldwide.

En els propers dies aniran sumant-se adhesions de més organitzacions i professionals a aquest Manifest.